

Havnarmyndin GHM í besta blóma

Jógvan Arge heilsaði GHM á fagnaðarkonsertini í Læraraskúlahøllini í dag. Formaðurin í mentamálanevndini í Havn segði, at GHM er í besta blóma og hevur ongantið verið so stórt og fjølbroytt sum á 90 ára degnum.

Harmoniorkestrið GHM er ein havnarmynd. Tað hevur tað verið síðani 1922, og tað fer tað eisini at verða í framtíðini. Ein havnarmynd, sum fleiri ættarlið hava fegnast um, og sum vit gleða okkum til at njóta í framtíðini.

GHM stendur fyri Georg Hansens Minni, tí danski bakarinn Georg Hansen var ein týðandi kveikjari í føroyskum tónleikalívi fyri rúmari øld síðani. Hann savnaði fólk um tónleik og tónleikaupplivingar og lærði ungfolk í Havn at spæla upp á ymisk ljóðføri.

Tónleikurin fór tá at ljóma um tann lítla hugnaliga býin. Burtur úr tíðini komu nógvir evnaríkir tónleikarar, og ljómlið av ymsum slag vórðu sett á stovn, bæði stór og smá. Óivað hevur William Heinesen í hesi tíðini fingið

sín íblástur til tað kenda hugtakið glataðu spælimenninir.

Bakar Hansen var ein slóðari fyri føroyskum tónleikalívi. Tá havnarmenn stovnaðu sær nýtt orkestur tann 14. mars í 1922, vildu teir seta honum ein varða, meðan hann enn var á lívi. Tí nevndu teir sítt orkestur "Georg Hansens Minni".

Í besta blóma

GHM hevur hesi 90 árin síðani verið fastur táttur í mentanar- og undirhaldslívnum í Havn; stundum eisini úti um landið og enn tá uttanlands við. Orkestrið hevur sjálvsagt havt bæði góðar dagar og minni góðar dagar, men ikki ringar dagar. Hóast áhugin hevur verið upp og niður eins og limatalið, so hevur látið í GHM síðani fyrsta dag.

Lat meg so skunda mær at sláa fast, at GHM er í besta blóma nú á níti ára føðingardegnum. Býarins harmoniorkestur hevur sjáldan ella ongantið verið so stórt og fjølbroytt sum í dag. Vit kunna uppliva bæði smá og stór tónleikaavrik, alt eftir, hvat høvið er, og skráin í dag prógvar, at tykkara orkestur smæðist ikki at taka við nýggjum avbjóðingum.

Tað er eisini vegurin framá. Eg googlaði hesar bókstavirnar GHM nú ein dagin, og har komu fram nøvn av øllum møguligum slag um allan heim, men eitt fann eg ikki. Tað var kelinavnið, sum kappingarneytar brúktu um GHM fyrr í tíðini – Gamli Havnar Menn.

Nóg ungfolk og flest kvinnur

Eg skilji væl, at tað ikki

er at finna í dag. Tí er tað nakar, sum gongur ímóti tí skeivu fólkgongdini í Føroyum, so er tað júst GHM. Í samfelagsorðaskiftinum hava vit ampa av, at tey ungu støðast ikki, soleiðis at javnvágin millum aldursbólkarar skeiklast við teimum fylgjum, sum tað kann hava.

90 ár er høgur aldur, men hann sæst ikki á tykkum, tí tit eru í dag ein ung og spelkin havnarmynd, sum ríkar okkara bý.

Orkestrið telur 60 leikarar. Av teimum eru 20 tilkomin, frá 20 árum og uppeftir, men tey, sum eru millum 15 og 20 ár, eru heili 40 í tali. Og fara vit so til býtið millum kynini, so líkist GHM heilt burturúr, tí her eru kvinnurnar í meiriluta. So hatta skemtið um, hvat GHM var fyri nakað, tað heldur ikki ein tumma í dag.

GHM vil rúma bæði ungum og vaksnum og leggur seg eftir góðum venjingum, so hvør leikari kennir seg ríkaðan og fegin vil støðast. Sosial átøk hava ikki minsta týðningin í hesum viðfangi. Býarins harmoniorkestur

virkar alsamt fyri at fáa fleiri leikarar, fjølbroyttari samanseting og nýggj ljóðføri at geva orkestrinum upp aftur betri førleika og ljóð. Tað er sera hugaligt.

Til lukku og góðan byr

Eg fari vegna Tórshavnar býráð og mentamálanevndina at ynskja tykkum hjartaliga til lukku við føðingadegnum. Tórshavnar býráð hevur slík-

ar dagar tann sið eftir førimuni at geva góðar gávur sum viðurkenning fyri avrik og stuðul til framburð.

Eg hugs, at tað eisini fer at drýpa á tykkum í so máta seinni í dag.

Havið eina góða konsert og góðan byr.

90 ár er høgur aldur, men hann sæst ikki á tykkum, tí tit eru í dag ein ung og spelkin havnarmynd, sum ríkar okkara bý

spælið, sum sandingar ongan lut eiga í.

Tað má kennast lægið hjá sandingum at tunlar eru gjørdir, har nøkur fá húski búleikast, meðan Sandoyggjin hevur verið við sviðið soð. Ja sjálvt tætt 30-40 milliónir íð politiskt vóru avtalaðar árliga á figgjarlógini til Sandoyartunnilin, tær vóru brúktar til onnur endamá. So persónliga skilji eg væl at sandoyingar kenna seg forfjónaðar av okkum norðanfjørðs, sum kunna koyra av Viðareiði til Gásadal, samstundis sum hugurin at hjálpa sandoyingum

Koma vit so til kjakið viðvíkjandi undirsjóartunlunum so ber als ikki til at

samanbera Vágatunnilin við Norðoyðatunnilin, tí meðan Norðoyartunnulin hevur eitt lokalt fólkatilfeingi, so hevur Vágatunnilin meira enn 200.000 ferðandi um ein tekur tey sum koma um Vága Floghavn.

Góvu hesi fólkinu ikki sítt figgjarliga ískoyti til Vágatunnilin, so vóru vágafólk noydd at gjalda fleiri hundrad krónur fyri hvønn túr í gjøgnum tunnilin. Men sum fyrr sagt, so hevði eingin tunnil verið, um bretar valdu vágoyinna frá fyri 70 árum síðan. Sjálvsagt eiga vit at virða tær útsagnir íð kommunurnar í Vágum hava ført fram, at ætlanint tá Vágatunnilin varð útgoldin

so eiga vágafólk at kunna koyra ókeypis í gjøgnum tunnilin. Hinvegin so haldi at tað mest demokratiska hvørvið um vágafólk skuldu gjalda ella ei aftaná 2017, er at gera eina nágreiniliga kanning í millum vágafólk hesum viðvíkjandi.

Skulu vágafólk ikki gjalda aftaná 2017 so meti eg tað er skeivt, at tað skal forða fyri at øll onnur ferðsla frá meginøkin ikki skal gjalda nakað aftaná at tunnilin er útgoldin.

Umleið 200.000 túsund ferðandi koma árliga um flogvøllin í Vágum. Meginpartin av teimum ferðandi koma til og frá flogvøllinum við privatbili ella taxabili. Hvørja

ferð ein flogruta er ávegis, sæst ein riðil av privabilum og taxabilum koyrandi í móti lívæðrina í millum Føroyar og meginlandið, Vága floghavn, fyri síðan at koyra inn á meginøki aftur.

Hetta er ein samhaldsføst skipan, har ferðandi úr øllum landinum, eins og útlendingar gjalda fyri. Tí eigur bummgjaldið at halda áfram, óansæð um vágafólk fram yvur skulu gjalda, ella koyra ókeypis aftaná 2017.

Við tí ógvusligu ferðslu íð dag og dagliga koyrir gjøgnum Miðvág og part av Sandavági, so hevði tað kanska verið eitt hugskot, at tá Vágatunnilin er útgoldin, at partar av inngjaldinum

skuldi verið lagt til síðis til at figgja eina vegaføring uttan um Miðvág og Sandavág.

Kanska ætlanin hjá Haldur Hansen, sála frá sekstíarunum um ein tunnil til Vatnsøyrar frá Oyragjáarvegnum hevði verið tað skilabesta hesum viðvíkjandi.

Um barnið skal eita ein koyruvegur sambært Albert Ellefsen, ella ein undirsjóartunnil er líkamikið. Við eini ferðslu íð er fyra ferðir so stór sum íbúgvartalið í Føroyum, so eiga vit sjálvsagt at halda áfram við at krevja gjald, alt annað vildi verið burturvið.

Um tað er sum útrokn-ingarnar siga, at tað kemur at kosta umleið 55 krónur

báðar vegir í gjøgnum hvønn tunnil tá tunnlnar eru samanlagdir, so er prísurin tann sami sum ein cigaret-pakki kostar.

Taka vit so málið um, at tað kemur at raka vinnuna í Vágum figgjarliga, so er tøkni-in í dag so góð, at vinnubilar í Vágum kunna fáa ein serkubba íð nulstillar gjaldið.

Sum fyrr sagt so lagaði tilvildin tað soleiðis, at Vágoyggjin gjørdist vinnarin í og við at bretar valdu Vágar fram um Sandoyinna. Latið okkum tí saman við restini av føroya fólki verða við til at stuðla

Sandoyinni í hesum álvarsamálið, áðrenn tað er ov seint.